

Nr 196.

Av herr **Sten m. fl.**, om inrättande av ett för allmänt och enskilt företagsliv gemensamt rationaliseringsorgan.

Under ledning av den år 1922 i statlig regi bildade Sveriges standardiseringskommission ha med verksamt stöd från det enskilda företagslivets sida ett omfattande standardiseringsarbete inom industriell produktion och teknisk verksamhet blivit utfört.

Kommissionens huvuduppgift är:

att utgöra centralorganisation för standardiseringsarbetet inom landet samt att uppdelat och avgränsa verksamhetsområdet mellan de olika kommittéerna och övriga organisationer, som syssla med standardiseringsverksamhet. Kommissionen skall även hålla kontakt med motsvarande verksamhet i utlandet. Genom artiklar både i fackpress och dagliga tidningar samt genom föredrag inom föreningar och olika sammanslutningar har en omfattande upplysningsverksamhet bedrivits i syfte att bekantgöra standardiseringsarbetets framsteg. Härigenom hava enskilda, företag och institutioner kunnat draga nytta av standardiseringsarbetet.

I denna verksamhet har praktiskt taget hela det svenska företagslivet intresserat medverkat. Förutom ett större antal samarbetande standardiseringskommittéer hava följande medverkat: Svenska industriförbundet, Landsorganisationen i Sverige, Ingenjörsvetenskapsakademien, Kooperativa förbundet, Svenska teknologföreningen, Jordbrukstekniska föreningen m. fl. samt ett stort antal statliga institutioner.

Under beaktande av att denna verksamhet varit och är verksam och kommer att i än högre grad bidra till företagslivets effektivisering och till förbilligande av produkterna inställer sig osökt frågan om man icke bör taga steget ut och organisera upp en för allmänt och enskilt företagsliv gemensam *rationaliseringsorganisation* ungefär efter de linjer, som gälla för standardiseringskommissionen.

Det är känt att exempelvis industriföretag av samma typ ofta arbeta efter vitt skilda system och principer. Det ena företaget använder materielbesparande metoder men kanske ödslar med bränsle och drivkraft. Åter andra företag laborera med arbetsmetoder, som ledningen tror stå på toppen av modernitet och effektivitet — men som för länge sedan slopats av dem som haft möjlighet följa utvecklingen på området. En av våra mera framstående industriledare exemplifierade detta för någon tid sedan genom att i en daglig tidning omtala att han hade besökt ett dotterbolags anläggningar där man påstods arbeta efter ytterst moderna metoder. Produktionssättet var så strängt hemligt att chefen i fråga fick stjäla sig till att få taga del av det-

samma. Därvid visade det sig att moderbolaget flera år tidigare slopat just denna metod såsom i hög grad föråldrad. Ett hemlighetsmakeri av detta slag måste betecknas såsom i hög grad improduktivt. Vad det betyder i ökade kostnader och priser samt utebliven eller nedsatt konkurrenskraft inses utan vidare. Det kommer måhända att invändas att åtskilliga företag just i kostnadsdifferensen tro sig äga ett konkurrenskydd. Sanningen är väl emellertid den att om man genom en horisontellt genomförd rationalisering kunnat sänka medelpriset så möjliggöres ökad efterfrågan på den aktuella varan eller också på andra varor.

Det synes därför ur olika synpunkter önskvärt att näringsorganisationernas representanter kunde beredas tillfälle att fortsätta det värdefulla samarbete, som bedrivits under kriget och som alltjämt bedrivs.

Genom att i en sammanhållande statligt understödd organisation etablera samarbete med bl. a. den på industrihåll redan begynnande rationaliseringsverksamheten, varvid t. ex. även statens organisationsnämnd torde böra medverka, synes en sådan tanke kunna förverkligas.

Med undantag för patentskyddade metoder och i övrigt med den avgränsning, som kan förefalla praktiskt lämplig, skulle organisationen i fråga kontinuerligt undersöka i vilken utsträckning oekonomiska och otidsenliga system och tillverknings sätt användas. Härvid skulle särskilt uppmärksammas arbetsbesparande åtgärder, materielbesparande åtgärder, kraftförbrukning, bränsleförbrukning, transportfrågor, distribution, organisationsfrågor och kontroll.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning angående förutsättningarna och formerna för tillskapandet av ett rationaliseringsorgan, gemensamt för allmänt och enskilt företagsliv, med uppgift att kontinuerligt undersöka i vilken utsträckning oekonomiska och otidsenliga system, arbetsmetoder och tillverknings sätt m. m. användas.

Stockholm den 22 januari 1944.

H. Sten.

Arvid De Geer.

Ragnar Helgesson.